

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- **Ontwerp van decreet over de subsidiëring als tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van nieuwe publieke zwembaden**
- **Definitieve goedkeuring**

Samenvatting

Er zijn vandaag in Vlaanderen minder publieke zwembaden dan 20 jaar geleden. Vooral in de periode 2004-2016 sloten verschillende openbare zwembaden definitief, en dit omwille van hoge exploitatie- en/of renovatiekosten. De vraag om te (leren) zwemmen of deel te nemen aan watergebonden sporten blijft echter hoog, en dit zowel individueel, in clubverband of schoolverband. Dit ontwerp van decreet heeft als doelstelling het aantal publieke zwembaden in Vlaanderen en de beschikbaarheid van zwemwateroppervlakte met een zwem- of watergebonden sportfunctie te verhogen. Aan de hand van dit ontwerp van decreet komt elke rechtspersoon die een nieuw publiek zwembad bouwt en exploiteert in aanmerking voor een meerjarige subsidie. De subsidie wordt jaarlijks uitbetaald en dit gedurende een exploitatiefase van maximaal 30 jaar om zo bij te dragen aan de *'total cost of ownership'* van een publiek zwembad. De doelstelling van meerjarige subsidiëring is om de financiering van een publiek zwembad haalbaar te maken voor meer kandidaat bouwers om zo enerzijds een stimulerend effect te hebben op het aantal zwembadprojecten dat geïnitieerd wordt, en anderzijds een duurzame exploitatie en de beschikbaarheid van zwemwater voor de bevolking te verzekeren. In het ontwerp van decreet worden minimale voorwaarden zoals kwaliteitseisen, minimale afmetingen en voorwaarden met betrekking tot openingsuren en inkomtarieven bepaald, opdat gesubsidieerde projecten ten volle bijdragen aan de doelstelling om de beschikbare hoeveelheid zwemwater op korte termijn te verhogen. De subsidie is bovendien jaarlijks voorwaardelijk en begunstigen moeten via jaarlijkse rapportering aantonen dat aan deze minimale voorwaarden steeds is voldaan. Rekening houdend met de jaarlijks beschikbare middelen van 6.000.000 euro is de ambitie om 40 zwembadprojecten te ondersteunen en minimum 10.000 m² zwemwater te creëren.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Deze nota heeft betrekking op het beleidsveld Sport en sluit aan bij Strategische Doelstelling 7 van de Beleidsnota Sport 2019 – 2024:

SD 6: We zetten de inhaalbeweging in sportinfrastructuur onverminderd verder
We zetten de investeringen in sportinfrastructuur waaronder zwembaden onverminderd voort.

Deze nota past eveneens binnen het Globaal Sportinfrastructuurplan Vlaanderen dat de Vlaamse Regering op 21 oktober 2016 goedkeurde (VR 2016 2110 DOC.1125/2BIS) en in het bijzonder de eerste krachtlijn: We zetten in op het verminderen van de financiële drempel voor bovenlokale sportinfrastructuur.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering hechtte op 29 maart 2024 haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet (documentnummer VR 2024 2903 DOC.0434/1BIS).

Advies SARC

De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (Vlaamse Sportraad) bracht op 3 mei 2024 een negatief advies uit over het voorontwerp van decreet. De Vlaamse Sportraad staat volledig achter de doelstelling van het voorontwerp van decreet om in de toekomst de beschikbaarheid van voldoende publieke zwembaden blijvend te verzekeren en zelfs te verhogen. Men vindt het dan ook positief dat er voor deze problematiek aanvullende initiatieven en middelen worden ingezet door de Vlaamse Regering, maar had enkele bezorgdheden en opmerkingen:

- Gebrek aan overleg en onderzoek: Er dient verduidelijkt te worden dat dit decreet er net gekomen is als antwoord op de noodkreet gekend als 'Red de zwembaden' uit de sector. Dit decreet is daarop één van de antwoorden, naast het mogelijk maken van de uitoefening van de job van redder als flexijobs, de verschillende specifieke oproepen voor ondersteuning van energiebesparende investeringen in bestaande zwembaden, het decreet bovenlokale sportinfrastructuur en de eventuele (toekomstige) wijziging van de Vlaamse II-wetgeving. Hierbij zijn veelvuldige gesprekken met de betrokken sportfederaties en het Netwerk Lokaal Sportbeleid gevoerd.

Bovendien is het decreet zo ontworpen dat een aantal bepalingen gedelegeerd worden naar de Vlaamse Regering. Ook voor de opmaak van het besluit van de Vlaamse Regering zal er nog overleg met de sector plaatsvinden.

- Het werken met een recurrente subsidie over 30 jaar, in plaats van een éénmalig bedrag: Met een jaarlijkse tussenkomst in de total cost of ownership wordt er ingezet op een duurzame ondersteuning van de uitbaters van zwembaden. Zwembaden bouwen is immers één zaak, maar ze moeten ook voldoende rendabel kunnen worden uitgebaat, zodat ze effectief beschikbaar zijn gedurende een lange periode van minstens 30 jaar.

Deze manier van werken zorgt er ook voor dat er effectief een versnelling kan worden gemaakt in de bouw van zwembaden en dat er meerdere zwembaden tegelijk gefinancierd kunnen

worden. Daarnaast kan een lokaal bestuur of uitbater eenvoudig deze stroom aan subsidies omzetten in een éénmalig bedrag met een lening. Mocht een indiener desondanks toch liever een éénmalig bedrag willen voor de investering, kan die nog steeds een aanvraag indienen binnen de oproep van het decreet bovenlokale sportinfrastructuur (andere voorwaarden).

- Hieraan gerelateerd, langdurige controle op en planlast voor lokale besturen of uitbaters: Het decreet zal voorzien in een minimale controle, die geëxpliciteerd zal worden in het uitvoeringsbesluit. Bovendien kan een lokaal bestuur of uitbater dankzij deze manier van werken ook eerder wanneer een aanvraag tot subsidiëring indienen en moet men hierbij niet wachten op specifieke oproepen. De effectieve uitwerking van de gevraagde rapportering zal onderdeel zijn van het besluit van de Vlaamse Regering waarover vooraf overleg met de sector zal worden gevoerd en voor advies zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Sportraad .
- De Vlaamse Sportraad begrijpt dat er geen eenvoudige en allesomvattende oplossing bestaat voor deze problematiek en begrijpt daarom enerzijds de keuze om binnen dit decreet te focussen op de ondersteuning van één soort type zwembaden, namelijk de nieuwbouw en totaalrenovatie van zwembaden met een minimale afmeting van 25 meter x 10 meter. Anderzijds betwijfelt de sectorraad of er geen andere noden m.b.t. de ondersteuning van zwembaden/zwembaden zijn.

Het klopt dat er met dit decreet een duidelijke keuze wordt gemaakt om in te zetten op extra, nieuwe zwembaden. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de vraag om meer zwembaden, wat zeer expliciet naar voren kwam uit de noodkreet van de sector. Binnen het decreet wordt heel hard ingezet op flexibiliteit, mits voldaan aan een minimumkader, waardoor de gesubsidieerde baden ook toegankelijk zijn om een sportclubwerking op te zetten. Dit maakt het mogelijk om er elke doelgroep in onder te brengen en om betere samenwerkingsvormen te stimuleren. Gezien deze steun van een bovenlokale overheid komt, mag er ook een minimum aan bovenlokale invulling en dus zoveel mogelijk flexibiliteit verwacht worden. Zwembaden met afmetingen 25m x 10m zijn zeer eenvoudige zwembaden die gebruikt kunnen worden voor het leren zwemmen, revalidatie, conditie-opbouw en sportontwikkeling. Met dit soort baden wordt ook duidelijk ingespeeld op het zwemonderwijs voor kinderen. Dankzij de extra baden zal er meer ruimte voor scholen, zwemclubs en lokale besturen zijn om degelijk zwemonderwijs aan te bieden.

Dit decreet is ook geen losstaand initiatief om de zwembaden te ondersteunen. Voor bestaande zwembaden wordt gewerkt met de specifieke oproepen voor de ondersteuning van energiebesparende investeringen, waarbij gemikt wordt op blijvende lagere energiekosten. Bestaande zwembaden kunnen bovendien ook nog steeds indienen in het reeds bestaande decreet voor bovenlokale sportinfrastructuur voor grondige verbouwingen. Daarnaast werden flexijobs voor redders mogelijk, wordt de Vlarem II-wetgeving tegen het licht gehouden, specifiek het luik over toezicht, en wordt er hard ingezet op het opleiden van meer redders. Het klopt immers dat infrastructuur alleen het probleem niet zal oplossen. Het gaat in deze dus om een en-en-verhaal en niet of-of.

- Wat betreft de bekommernis over de spreiding van de gesteunde zwembaden, moet het duidelijk zijn dat dit decreet niet voorziet in totaalfinanciering van de zwembaden. Dit betekent dat de behoeften en noden vooral gedetecteerd moeten worden door de potentiële aanvrager. Een lokaal bestuur, een school of een private partner die een dergelijke nieuwe infrastructuur gaat bouwen, en hiervoor een aanvraag indient, zou dat niet doen als er geen nood is. We werken vraag-gestuurd. Het is aan mogelijke indieners om te onderzoeken of ze de krachten willen bundelen met partners (privaat of publiek) en buurgemeenten.
- Tot slot leeft er bij de Vlaamse Sportraad nog de bezorgdheid over de overlap tussen de doelstellingen in het voorliggend voorontwerp van decreet en het decreet houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur. Beide decreten zijn evenwel complementair. Er wordt bewust gekozen om duidelijkheid te geven aan potentiële

indieners en om daarom te werken met een apart decreet voor nieuwe zwembaden. De werking van beide decreten is namelijk geheel anders: in het decreet voor bovenlokale sportinfrastructuur gaat het om investeringen en eenmalige subsidies, ook voor bestaande zwembaden, terwijl het in het nieuwe decreet gaat om een tussenkomst in de total cost of ownership gespreid over meerdere jaren voor nieuwe zwembaden.

Advies Raad van State

Op 15 juli 2024 bracht de Raad van State advies uit (advies 76.630/3). Hierna vindt u de puntsgewijze republiek (waar vereist) bij de opmerkingen gemaakt door de Raad van State.

Punt 5

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp.

Punt 6

Aan deze opmerking werd gevolg gegeven. De Vlaamse Regering wordt ook gemachtigd om te bepalen welke kosten in aanmerking komen voor een subsidie (zie artikel 9 van het ontwerp).

Punt 7

Aan deze opmerking werd gevolg gegeven. Artikel 2, 2° is aangevuld met een verwijzing naar de milieuwetgeving van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, aangezien een gesubsidieerd publiek zwembad ook in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad kan liggen.

Punt 8

Aan deze opmerking werd gevolg gegeven. In artikel 9, eerste lid, van het ontwerp werd opgenomen dat de subsidiebegunstigde maximaal gedurende dertig jaar in aanmerking komt voor een jaarlijkse subsidie.

Punt 9

Aan deze opmerking werd gevolg gegeven. De verwijzing naar en de toepassing van artikel 13 van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof werd uitdrukkelijk opgenomen in artikel 12 van het ontwerp.

Punt 10

Aan deze opmerking werd gevolg gegeven. In artikel 12, 4°, wordt verwezen naar de duurtijd van de subsidieovereenkomst, zoals opgenomen in de subsidieovereenkomst bedoeld in artikel 11.

2. INHOUD

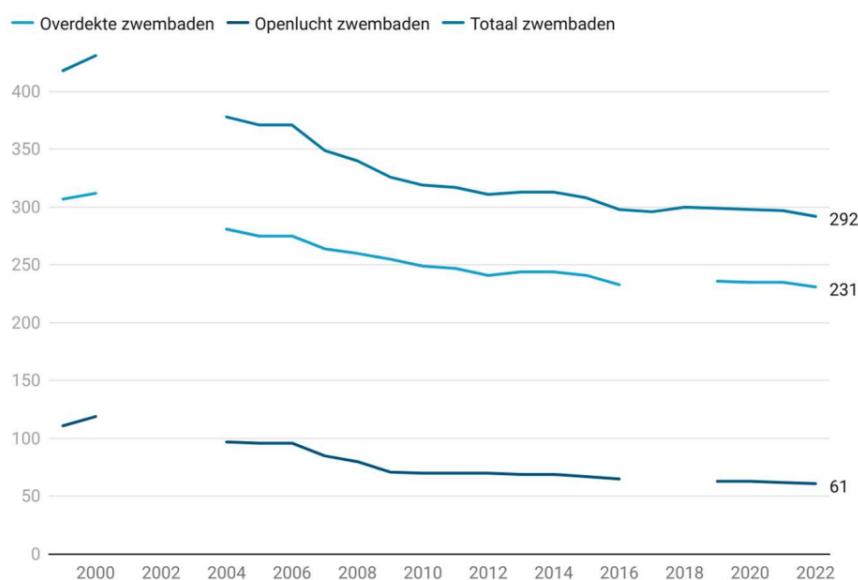
A. ALGEMENE TOELICHTING

Het aantal zwembaden en de beschikbare oppervlakte aan zwembadwater in Vlaanderen is de laatste jaren een belangrijk thema. Vanuit de zwemsector worden al enkele jaren duidelijke signalen gegeven dat meer inspanningen noodzakelijk zijn om in Vlaanderen blijvend te voorzien in voldoende mogelijkheden voor sportclubs, onderwijsinstellingen en particulieren om te zwemmen of te participeren aan watergebonden sporten. Het Netwerk Lokaal Sportbeleid (NLS) trok in maart 2023 dan ook aan de alarmbel en lanceerde een open brief

‘zwembaden in nood – red het zwemmen’¹ waar de crisissituatie waarin de zwembadsector zich bevindt geschetst wordt en die ondertussen ondertekend werd door meer dan 180 partners.

De evolutie van het aantal publieke zwembaden in Vlaanderen toont een daling aan van 378 zwembaden in 2004 naar 292 zwembaden in 2023. Deze negatieve trend manifesteert zich bijna volledig in de periode 2004-2016, een periode waarin verschillende lokale besturen hun gemeentelijk zwembad definitief sloten omwille van oplopende kosten voor exploitatie of noodzakelijke renovatiewerken.

evolutie zweminfrastructuur in Vlaanderen

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Overdekt zwembad	249	247	241	244	244	241	233	-	-	236	235	235	231
Openluchtzwembad	70	70	70	69	69	67	65	-	-	63	63	62	61
Totaal aantal zwembaden	319	317	311	313	313	308	298	296	300	299	298	297	292

Bron: <https://www.vlaanderen.be/publicaties/zweminfrastructuur-in-vlaanderen-factsheet>

De financiering van een publiek zwembad wordt niet alleen gekenmerkt door een hoge investeringskost voor de bouw van dit type sportinfrastructuur, maar ook door steeds hoger wordende exploitatiekosten, waarvan de kost voor energie een belangrijk deel uitmaakt. Een publiek zwembad kent een hoog energieverbruik en stijgende energieprijzen sinds de energiecrisis in 2021 belasten de budgetten van zwembadexploitanten in die mate dat een aanpassing van de openingsuren of een (tijdelijke) sluiting vaak de enige oplossing is. De hoge *total cost of ownership* is dus niet alleen een hoge drempel om te investeren in zwembaden, maar ook om de zwembaden voldoende beschikbaar te houden voor het publiek.

Het ontwerp van decreet heeft als doelstelling om in de toekomst de beschikbaarheid van voldoende publieke zwembaden blijvend te verzekeren en zelfs te verhogen. Het bevat een beleidsmaatregel om niet alleen de bouw van nieuwe publieke zwembaden, of een totaalrenovatie van bestaande zwembaden te stimuleren, maar ook een duurzame exploitatie

¹ <https://www.lokaalsportbeleid.be/onderteken-de-open-brief-red-het-zwemmen/>

en de beschikbaarheid van zwembadwater voor de bevolking te verzekeren. De beleidsmaatregel richt zich specifiek op zwembaden met een zwem- of watergebonden sportfunctie met een minimale afmeting van 25 meter x 10 meter, en dus niet op zwembaden voor recreatieve doeleinden.

De beleidsmaatregel bestaat uit het toekennen van een meerjarige subsidie als tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van een publiek zwembad dat voldoet aan minimumvoorwaarden en waaraan bovendien jaarlijkse voorwaarden zijn gekoppeld waarover de subsidiebegunstigde zal moeten rapporteren. De subsidie heeft als doel om een stimulerend effect te hebben en nieuwe projecten die resulteren in een netto stijging van de beschikbare hoeveelheid zwembadwater te initiëren.

Er wordt bewust gekozen voor een jaarlijkse subsidie om de jaarlijks beschikbare middelen van 6 miljoen euro optimaal in te zetten om op korte termijn zoveel mogelijk nieuwbouw- of totaalrenovatieprojecten structureel te kunnen ondersteunen en zo binnen een beperkte tijdspanne de hoeveelheid beschikbaar zwembadwater significant te verhogen. Bovendien zorgt een meerjarige subsidie voor een lastenverlaging op lange termijn waardoor niet enkel de bouw van nieuwe publieke zwembaden maar ook een duurzame exploitatie ondersteund wordt.

De subsidie kan aangevraagd worden door elke rechtspersoon die het initiatief neemt om een publiek zwembad te bouwen of totaal te renoveren. Dit betekent dat elke private of publiekrechtelijke rechtspersoon die een publiek zwembad in het Nederlands taalgebied bouwt of totaal renoveert in aanmerking kan komen. Voor zwembaden gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad komen uitsluitend rechtspersonen die wegens hun activiteiten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in aanmerking. De procedure en de termijnen voor de subsidieaanvraag en de behandeling ervan worden bepaald door de Vlaamse Regering.

Om voor subsidiëring in aanmerking te komen worden in het ontwerp van decreet duidelijke minimumvoorwaarden bepaald. Het opleggen van deze minimumvoorwaarden heeft als doelstelling te verzekeren dat gesubsidieerde projecten voldoende kwaliteitsvol, duurzaam en toegankelijk zijn en maximaal bijdragen aan de doelstelling om de beschikbaarheid van publiek zwembadwater met een zwem- of watergebonden sportfunctie te verhogen. Een inhoudelijke toelichting bij deze minimumvoorwaarden is opgenomen onder (B) Toelichting bij de artikelen (artikel 7). Deze minimale kwaliteitsvoorwaarden zullen nader worden bepaald door de Vlaamse Regering.

Publieke zwembaden die voldoen aan deze minimumvoorwaarden komen, binnen de perken van de voorziene begrotingskredieten, vanaf de voorlopige oplevering gedurende 30 jaren in aanmerking voor een jaarlijkse subsidie als tegemoetkoming in de kosten voor de bouw en de exploitatie. De Vlaamse Regering zal later de wijze vaststellen waarop de subsidie wordt bepaald. Het is de ambitie om met het jaarlijks beschikbare budget van 6 miljoen euro op deze manier in totaal 40 zwembadprojecten te ondersteunen en in totaal minimum 10.000 m² aan zwembadwater te creëren.

Met elke geselecteerde begunstigde wordt een meerjarige subsidieovereenkomst afgesloten die de rechten en plichten van zowel de subsidieverstrekker als de begunstigde zal bevatten. De jaarlijkse subsidie is dan ook voorwaardelijk in die zin dat deze enkel uitbetaald wordt indien uit jaarlijkse rapportage van de begunstigde blijkt dat de minimumvoorwaarden tijdens de exploitatiefase gerespecteerd werden. De subsidiebegunstigde zal jaarlijks moeten aantonen dat het zwembad beschikbaar was voor een breed publiek en dat de minimale openingsuren en maximale toegangsprijzen gerespecteerd werden. Een inhoudelijke toelichting bij deze jaarlijkse voorwaarden is opgenomen onder (B) Toelichting bij de artikelen (artikel 8). Deze evaluatiecriteria zullen nader worden bepaald door de Vlaamse Regering.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 bepaalt dat dit ontwerp van decreet een gemeenschapsaangelegenheid regelt. Sport betreft een gemeenschapsmaterie.

Artikel 2 bevat de definities van belangrijke termen zoals 'exploitatiefase', 'publiek zwembad', 'totaalrenovatie', 'Sport Vlaanderen' en 'Vlaamse Gemeenschapscommissie'. Voornamelijk de definitie 'publiek zwembad' is hierbij van groot belang om te verduidelijken dat enkel zwembaden met een publiek karakter voor subsidiëring in aanmerking kunnen komen en dat zwembaden met een exclusief karakter zoals particuliere zwembaden, hotelzwembaden, etc. uitgesloten zijn. Verder wordt met een publiek zwembad in het kader van dit decreet een zwembad met een zwemfunctie of een andere watergebonden sportfunctie bedoeld.

Artikel 3 bepaalt dat de subsidies die voorzien zijn in dit ontwerp van decreet moeten voldoen aan de voorwaarden, vermeld in hoofdstuk I en deel 12 van hoofdstuk III van verordening (EU) nr. 651/2014 en dus in overeenstemming moeten zijn met de Europese regelgeving in verband met staatsteun. Het betreft hier voorwaarden waaraan investerings- en exploitatiesteun voor sportinfrastructuur en multifunctionele recreatieve infrastructuur moeten voldoen om verenigbaar te zijn met de interne markt.

Artikel 4 verduidelijkt dat de subsidies toegekend en jaarlijks aangepast worden aan de evolutie van de gezondheidsindex, steeds binnen de perken van de begroting. Het artikel bepaalt verder ook dat het gaat om een meerjarige subsidie die vanaf de exploitatiefase jaarlijks voor een periode van maximaal 30 jaar aan de begunstigde betaald wordt mits voldaan is aan de voorwaarden waaraan men jaarlijks dient te voldoen. De eerste uitbetaling van de subsidie gebeurt één jaar na de voorlopige oplevering van het publieke zwembad, wat overeenstemt met de ingebruikname van het publieke zwembad, en eindigt uiterlijk na 30 jaar. Dit gebeurt pas als aan alle voorwaarden is voldaan uit artikel 8.

Dit artikel bepaalt ook dat, naast een nieuwbouwproject, ook een totaalrenovatieproject van een bestaand zwembad voor subsidiëring in aanmerking komt. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat de bestaande oppervlakte aan zwembadwater met een zwem- of watergebonden sportfunctie minstens behouden moet blijven en het zwembad na renovatie dus niet kleiner mag zijn dan tevoren. Deze extra voorwaarde zorgt ervoor dat een gesubsidieerd project nooit kan leiden tot een netto daling van de beschikbare oppervlakte aan zwembadwater.

Artikel 5 bepaalt dat projecten waarvoor een subsidieaanvraag ingediend werd die nog beoordeeld moet worden of een subsidiebelofte ontvingen op basis van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur voor dezelfde investeringen niet in aanmerking komen voor subsidiëring op basis van dit ontwerp van decreet.

Andersom houdt dit ook in dat projecten waarvoor een subsidieaanvraag ingediend werd die nog beoordeeld moet worden of een subsidiebelofte ontvingen op basis van dit ontwerp van decreet, voor dezelfde investeringen niet in aanmerking komen voor subsidiëring op basis van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur. Dit betekent dat er simultaan geen subsidieaanvragen ingediend kunnen worden voor subsidiëring op basis van beide decreten. Dit werd opgenomen in de wijzigingsbepaling die een nieuw artikel 3/1 invoegt in het decreet van 5 mei 2017 (artikel 14 van het ontwerp van decreet).

Dit artikel bepaalt verder ook dat als de Vlaamse overheid een subsidie heeft toegekend als tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van een publiek zwembad op basis van dit ontwerp van decreet, in de periode van vijf jaar vanaf de beslissing tot toekenning van die subsidie geen nieuwe subsidieaanvraag kan worden ingediend voor een uitbreiding van dat publiek zwembad. Deze bepaling sluit uit dat de realisatie van een publiek zwembad bewust gefaseerd gebeurt met het oog op het maximaliseren van de subsidies in het kader van dit ontwerp van decreet.

Tot slot bepaalt dit artikel dat tegelijkertijd geen 2 subsidieaanvragen hangende kunnen zijn voor hetzelfde zwembad.

Artikel 6 bepaalt dat zowel publieke als private rechtspersonen voor subsidiëring in aanmerking komen. Enkel voor zwembaden gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt de doelgroep meer beperkt en komen uitsluitend rechtspersonen die wegens hun activiteiten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in aanmerking. Er wordt gekozen om de doelgroep zo breed mogelijk te formuleren om het aantal potentiële initiatiefnemers te maximaliseren.

Artikel 7 bevat de minimumvoorwaarden om voor subsidiëring in aanmerking te komen. Hieronder volgt een toelichting bij deze minimale voorwaarden:

1. Eerst en vooral gelden er minimale kwaliteitseisen voor de bouw of totaalrenovatie van gesubsidieerde projecten. Deze minimale kwaliteitseisen zullen onder meer bepalingen over de vorm, vereisten met betrekking tot het label toegankelijke sportinfrastructuur en vereisten met betrekking tot energieverbruik bevatten. De minimale kwaliteitseisen worden bepaald door de Vlaamse Regering.
2. Verder wordt opgelegd dat de werkzaamheden nog niet gestart mogen zijn op het moment van de subsidieaanvraag.
3. Een belangrijke voorwaarde is ook dat de subsidieaanvrager eigenaar is of beschikt over een langdurig zakelijk recht op de grond waar het zwembad wordt gebouwd of is gelegen in geval van totaalrenovatie. Indien op momenten van de subsidieaanvraag de aanvrager nog geen eigenaar is of beschikt over het zakelijk recht volstaat het dat men kan aantonen via een overeenkomst of beslissing van een bevoegde instantie dat het zakelijk recht zal worden gevestigd op de datum dat de werken starten.
4. Vervolgens wordt bepaald dat het publiek zwembad gedurende de volledige exploitatiefase opengesteld moet worden voor een breed publiek. Dit houdt in dat elk type gebruiker zoals scholen, clubs en individuele zwemmers van het zwembad gebruik moeten kunnen maken. Deze bepaling zorgt ervoor dat een gesubsidieerd project nooit een exclusief karakter kan hebben of dat een exploitant selectief kan zijn in het type gebruiker.
5. Dit artikel bepaalt ook dat in geval van een nieuwbouwproject de zwemkuip minimaal een lengte van 25 meter en een breedte van 10 meter moet bevatten.

In geval van totaalrenovatie worden dezelfde afmetingen gehanteerd én wordt er bovendien opgelegd dat minimaal de bestaande zwemwateroppervlakte met zwem- of watergebonden sportfunctie wordt behouden. Deze voorwaarde zorgt ervoor dat een gesubsidieerd project nooit kan leiden tot een netto daling van de beschikbaarheid van zwembadwater.

6. Gesubsidieerde zwembaden moeten gedurende de exploitatiefase voldoen aan minimale openingsuren om zo een maximale beschikbaarheid te garanderen. Door het

opleggen van minimale openingsuren worden exploitanten verplicht om het zwembad voor een minimum bepaald aantal uren per week ter beschikking te stellen, zonder dat andere overwegingen aanleiding kunnen geven tot een beperking van de openingsuren. Bovendien moet het publiek zwembad opengesteld worden tegen billijke toegangsprijzen.

7. Tenslotte wordt opgelegd dat de zwembadinfrastructuur tijdig opgeleverd kan worden en meer specifiek uiterlijk binnen drie en een half jaar na de indiening van de subsidieaanvraag. Deze bepaling bewaakt de doelstelling om de hoeveelheid beschikbaar zwembadwater op korte termijn te verhogen en zorgt ervoor dat middelen bestemd voor een niet (tijdig) gerealiseerd project ingezet kunnen worden om een ander project te ondersteunen. Enkel in geval de voorlopige oplevering niet tijdig kan gebeuren door omstandigheden buiten de wil van de subsidieaanvrager, kan Sport Vlaanderen beslissen om uitstel te verlenen.

Artikel 8 bevat de voorwaarden waaraan de begunstigde jaarlijks vanaf de exploitatiefase moet voldoen om de toegekende subsidie jaarlijks te ontvangen. Hieronder volgt een toelichting bij deze jaarlijkse voorwaarden:

1. het zwembad heeft een zwem- of watergebonden sportfunctie:
De exploitant zal jaarlijks moeten aantonen dat het zwembad voornamelijk gebruikt wordt om te zwemmen of om deel te nemen aan watergebonden sporten en dit in tegenstelling tot een louter recreatieve functie.
2. het zwembad is publiek toegankelijk;
De exploitant zal jaarlijks het publiek karakter van het zwembad moeten aantonen aan de hand van een overzicht van alle type gebruikers (sportclubs, scholen, particulieren) en bezoekerscijfers.
3. voldoen aan een minimum aantal openingsuren op jaarbasis en de spreiding ervan;
De exploitant zal jaarlijks moeten aantonen dat het zwembad het afgelopen jaar voldeed aan deze minimale voorwaarde en dit aan de hand van bewijsstukken.
4. er worden billijke tarieven voor de gebruikers gehanteerd:
De exploitant zal jaarlijks moeten aantonen dat de tarieven die het afgelopen jaar gehanteerd werden voldoen aan deze minimumvoorwaarde en dit aan de hand van bewijsstukken.
5. de subsidiebegunstigde is eigenaar van of houder van een zakelijk recht op het nieuwe publieke zwembad. Deze bepaling wordt bewust ook opgenomen in de jaarlijkse voorwaarden omdat bij een verkoop of overdracht van het publiek zwembad de subsidie ook overgedragen zal moeten worden.
6. de subsidiebegunstigde bezorgt tijdig en volledig gevraagde gegevens om in aanmerking te komen voor de subsidies aan Sport Vlaanderen.
De exploitant zal jaarlijks een online rapport moeten indienen via de rapporteringstool op de website Sport Vlaanderen.

Artikel 9 bepaalt dat de begunstigde vanaf de exploitatiefase gedurende maximaal 30 jaar kan genieten van deze jaarlijkse subsidie. De subsidie zal aan de begunstigde uitbetaald worden indien hij kan aantonen dat het zwembad in het voorgaande jaar voldeed aan de jaarlijkse voorwaarden vermeld in artikel 8. Dit artikel bepaalt ook dat de Vlaamse Regering de wijze zal vaststellen waarop de subsidie wordt bepaald en welke kosten in aanmerking komen voor subsidiëring.

Artikel 10, 11 en 12 bevatten de bepalingen over de subsidiëringsprocedure.

Artikel 10 bepaalt dat een subsidieaanvraag bij Sport Vlaanderen moet worden ingediend. De subsidieaanvraag kan ten vroegste ingediend worden op het moment dat de initiatiefnemer een door een officieel orgaan goedgekeurd lastenboek met een programma van eisen dat voldoet aan de minimale kwaliteitseisen zoals bepaald in dit ontwerp van decreet publiceert of bekendmaakt aan de markt. Deze voorwaarde moet de effectieve intenties van de initiatiefnemer om het project te realiseren aantonen en het risico van toekenning van subsidies aan projecten die uiteindelijk niet gerealiseerd worden, beperken.

Dit artikel bevat ook bepalingen over de toepassing van het principe van *'first come first served'*, wat betekent dat de subsidieaanvragen chronologisch beoordeeld worden in volgorde van ontvangst en tot de jaarlijkse middelen uitgeput zijn. Dit principe zal ertoe leiden dat initiatiefnemers die voor subsidiëring in aanmerking willen komen niet aarzelen en dus bijdragen aan de doelstelling om de beschikbaarheid van zwembadwater op korte termijn te verhogen.

Artikel 11 bepaalt dat de Vlaamse Regering met elke subsidiebegunstigde een subsidieovereenkomst zal afsluiten waarin de rechten en plichten van zowel de subsidieverstrekker als de begunstigde opgenomen zijn. De Vlaamse Regering zal een model van subsidieovereenkomst vaststellen. De aspecten die minstens in de overeenkomst moeten aan bod komen zijn:

- duurtijd van de overeenkomst
- voorwerp en omvang van de subsidie
- de wijze van betaling van de subsidie
- de subsidievoorwaarden
- de rapporteringsverplichtingen
- de mogelijkheid tot éézijdige vermindering van het subsidiebedrag (cf. artikel 20 BVCO)

Artikel 12 somt de verschillende scenario's op waarbij de subsidieovereenkomst beëindigd wordt en de toegekende subsidie bijgevolg ingetrokken wordt. Dit zal enerzijds gebeuren wanneer het publiek zwembad niet voldoet aan de minimale kwaliteitseisen vermeld in artikel 8, eerste lid, 1°, wanneer de minimale zwemwateroppervlakte niet wordt gerealiseerd, of wanneer de exploitatie niet start of de exploitatie als publiek zwembad wordt stopgezet. Dat zal ook gebeuren wanneer uit de jaarlijkse rapportering blijkt dat het publiek zwembad gedurende de exploitatiefase twee jaren niet voldeed aan de jaarlijkse voorwaarden zoals bepaald in artikel 8. Ook artikel 13 van de Algemenebepalingenwet blijft van toepassing.

Artikel 13 bepaalt dat de subsidiebegunstigde een jaarlijkse rapportering zal moeten indienen bij Sport Vlaanderen om de jaarlijkse subsidie te verkrijgen. De jaarlijkse rapportering bestaat uit een functioneel gedeelte waarin de subsidiebegunstigde aan de hand van bewijsstukken moet aantonen dat het publiek zwembad het afgelopen jaar voldeed aan de jaarlijkse voorwaarden. De subsidiebegunstigde zal moeten aantonen dat het zwembad opengesteld werd voor een breed publiek en dit gedurende ruime openingsuren en tegen billijke inkomtarieven. De jaarlijkse rapportering bevat bovendien ook een financieel gedeelte waarin de subsidiebegunstigde minimaal de uitgaven moet aantonen die de uitbetaling van de subsidie verantwoorden.

Dit artikel bepaalt ook dat de subsidie voor een bepaald jaar niet uitbetaald wordt, indien uit de rapportering blijkt dat het publiek zwembad niet voldeed aan de jaarlijkse voorwaarden zoals bepaald in artikel 8. Indien tijdens de exploitatiefase eenzelfde publiek zwembad een tweede keer niet voldoet aan de jaarlijkse voorwaarden, dan wordt, zoals bepaald in artikel 12, de subsidieovereenkomst beëindigd en de subsidie ingetrokken.

Dit artikel bepaalt ook dat de subsidiebegunstigde deze rapportering steeds moet indienen binnen de maand na de verjaardag van de voorlopige oplevering. Het publiek zwembad zal m.a.w.

een eerste keer een subsidie ontvangen, vanaf één jaar na de datum van de voorlopige oplevering en dit na een positieve beoordeling van de rapportering.

Artikel 14 bevat een wijzigingsbepaling in het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur waarin bepaald wordt dat er geen subsidieaanvraag ingediend kan worden wanneer er voor dezelfde investeringen in zwembadinfrastructuur een subsidie toegekend werd of een subsidieaanvraag ingediend werd op basis van dit ontwerp van decreet.

Artikel 15 bepaalt de inwerkingtreding van het decreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de uitgaven op basis van dit ontwerp van decreet wordt een recurrent budget voorzien van 6.000.000 euro, waarbij de subsidies jaarlijks aangepast worden aan de evolutie van de gezondheidsindex.

De benodigde kredieten voor de uitvoering van dit decreet zijn ingeschreven op begrotingsartikel HBO-1HFG5AY-IS van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Overheid en kunnen vanaf de inwerkingtreding van dit decreet (2025) worden aangewend. Langs de uitgavenzijde van de ESR-begroting van het Agentschap Sport Vlaanderen worden de verbintenissen vastgelegd op begrotingsartikel HGO-1AFD5OA-WT – Het voeren van een planmatig sportinfrastructuurbeleid.

Het is de ambitie om via dit ontwerp van decreet 40 zwembadprojecten te ondersteunen. Het eerste jaar dat het decreet in uitvoering zal zijn (2025) wordt ingeschat dat er vier zwembaden ondersteuning zullen krijgen. Er wordt gerekend op ca. 18 maanden bouwtijd. De eerste subsidie wordt pas uitbetaald in het eerste jaar na de voorlopig oplevering. Vanaf 2027 wordt dus ingeschat dat de eerste subsidies worden uitbetaald. In de volgende jaren zal de bekendheid van de subsidiemogelijkheid toenemen en wordt een stijging van het aantal aanvragen verwacht. In 2026, 2027 en 2028 wordt er ingeschat dat er respectievelijk zes, tien en opnieuw tien zwembadprojecten ondersteuning zullen krijgen. Vervolgens wordt een daling van het aantal aanvragen verwacht met vijf ondersteunde projecten in 2029 en nogmaals vijf projecten in 2030. Onderstaande tabel geeft aan dat in 2032 de vastlegging en uitbetaling van de subsidies op kruissnelheid zijn. Dit betalingsritme loopt door tot en met 2056. Vanaf 2057 bouwen de subsidies terug af. De laatste subsidies worden in 2061 vastgelegd en uitbetaald.

Hiermee rekening houdend en dat de subsidie jaarlijks wordt geïndexeerd aan de hand van de gezondheidsindex (aanneمة 2%) worden de VAK en VEK-uitgaven als volgt ingeschat:

Jaar aanvraag	Aantal goedgekeurd	Aantal termijnen	Cumul	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061
2025	4	30	25,324,218	624,240	636,725	649,459	662,448	675,697	689,211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2026	6	30	38,746,053	-	955,087	974,189	993,673	1,013,546	1,033,817	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2027	10	30	65,868,290	-	-	1,623,648	1,656,121	1,689,244	1,723,029	2,883,347	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2028	10	30	64,244,642	-	-	-	1,656,121	1,689,244	1,723,029	2,883,347	2,941,014	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2029	5	30	31,294,260	-	-	-	-	844,622	861,514	1,441,674	1,470,507	1,499,917	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2030	5	30	30,449,639	-	-	-	-	-	861,514	1,441,674	1,470,507	1,499,917	1,529,916	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	40		255,927,103	624,240	1,591,812	3,247,296	4,968,364	5,912,353	6,892,114	8,650,041	5,882,028	2,999,834	1,529,916	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 12 maart 2024.

Advies IF

Op 12 maart 2024 heeft de Inspectie van Financiën advies uitgebracht over de nota aan de Vlaamse regering betreffende het voorontwerp van decreet houdende de subsidiëring als tussenkomst in de bouw en exploitatie van nieuwe publieke zwembaden.

Wat betreft de opmerking van de Inspectie van Financiën omtrent de budgettaire inpasbaarheid over meerdere jaren en dus verschillende legislaturen, kan door het budgettaire plafond van 6 miljoen euro verzekerd worden dat dit opgevangen wordt binnen de vrije beleidsruimte die bij de begrotingsopmaak van 2024 specifiek voor zwembaden recurrent ingeschreven werd.

Bovendien worden de subsidies pas na oplevering opgestart, waarbij er jaarlijks moet worden aangetoond dat men heeft voldaan aan de opgelegde voorwaarden (afdoende ruime openingsuren, betaalbare toegangsprijzen...) om ieder jaar aanspraak te kunnen maken op de voorziene subsidie.

Dat er, mits jaarlijks voldaan te hebben aan minimale voorwaarden, gewerkt wordt met een vast bedrag vanuit de Vlaamse overheid is net een bewuste keuze om te voorzien in ondersteuning voor eenvoudige zwembaden (zogenoemde instructiebaden), maar waarbij inschrijvers ook, weliswaar op eigen kosten, specifieke (meer)wensen kunnen naar voor schuiven. Vanzelfsprekend zullen de door de Inspectie van Financiën gevraagde minimumvoorwaarden op het vlak van energieprestaties (minimaal BEN-niveau) en toegankelijkheid (toegankelijkheidslabel A+) in de uitvoeringsbesluiten ingeschreven worden.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettaire beleid, heeft zijn akkoord gegeven op 25 maart 2024.

B. ESR-TOETS

Met elke subsidiebegunstigde zal een meerjarige subsidieovereenkomst afgesloten worden waarin een jaarlijkse tegemoetkoming zal worden vastgelegd.

Bij toepassing van meerjarige subsidieovereenkomsten worden de subsidies jaarlijks vastgelegd en uitbetaald omdat deze door de subsidieverstrekker kunnen worden ingetrokken wanneer de begunstigde niet langer voldoet aan de vooropgestelde voorwaarden die jaarlijks zullen worden geëvalueerd.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van decreet heeft geen bijkomende impact op het personeel van Sport Vlaanderen.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De impact van deze beleidsmaatregel op de lokale en provinciale besturen is een potentiële structurele verhoging van de jaarlijkse inkomsten gedurende een periode van 30 jaar. Lokale en provinciale besturen behoren tot de groep van kandidaat bouwers en exploitanten van publieke zwembaden en zijn aldus een belangrijke doelgroep van dit ontwerp van decreet. De aanwijzing van een lokaal of provinciaal bestuur als begunstigde van de subsidie zoals bedoeld in dit ontwerp van decreet heeft als gevolg dat de financieringskost voor de bouw en exploitatie van een publiek zwembad structureel verlaagd wordt gedurende een exploitatiefase van 30 jaar.

Het is belangrijk om te benadrukken dat de jaarlijkse subsidie slechts een beperkt deel van de volledige (financierings)kost van een publiek zwembad bedraagt en dat lokale en provinciale besturen die als begunstigde geselecteerd worden, zelf instaan voor de volledige financiering van de bouw en exploitatie van het zwembadproject. Deze beleidsmaatregel kan dus een aanzienlijke impact hebben op de begroting van lokale en provinciale besturen, en dit zowel voor inkomsten als uitgaven.

Dit ontwerp van decreet heeft verder ook een mogelijke impact op de personeelsinzet bij lokale en provinciale besturen. Het opmaken en indienen van een subsidieaanvraag en het coördineren van een sportinfrastructuurproject binnen een lokaal bestuur betekent logischerwijs een extra taak voor het personeel. Afhankelijk van de mate waarin deze taken intern worden uitgevoerd dan wel worden uitbesteed, zal de weerslag op vlak van personeelsinzet verschillen.

De subsidie is bovendien voorwaardelijk en een lokaal of provinciaal bestuur dat als begunstigde geselecteerd wordt, zal jaarlijks verplicht zijn om te rapporteren en aan te tonen dat het publiek zwembad nog steeds aan de minimale voorwaarden voldoet. Lokale en provinciale besturen zullen zich bijgevolg moeten organiseren om aan deze rapporteringsvoorwaarde te voldoen.

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerp van decreet zal na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering ingediend worden bij het Vlaams Parlement voor verdere behandeling en goedkeuring. Het decreet zal in werking treden op 1 juni 2025.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet over de subsidiëring als tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van nieuwe publieke zwembaden en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

Bijlagen

1. Ontwerp van decreet over de subsidiëring als tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van nieuwe publieke zwembaden
2. Bijhorende memorie van toelichting
3. Advies van de Vlaamse Sportraad
4. Advies van de Raad van State